

KAZACHSTAN.

Geen paardenurine, wel olie

door Paul Grootengel

AMSTERDAM — Kazachstan. Vroeger kenden we het van het spelletje Risk. En van de hooggelegen schaatsbaan van de toenmalige hoofdstad Alma Ata, waar nog wel 'ns een wereldrecord aan diggelen werd gereden. Voor de rest was Kazachstan een onbekende grootheid. Maar sinds vorig jaar kent de hele wereld Kazachstan. Niet dankzij een sluw pr-offensief. Maar louter en alleen vanwege Borat, het alter ego van de Britse komiek Sacha Baron Cohen. In zijn film *Borat. Cultural learnings of America for make benefit glorious nation of Kazakhstan* speelt Cohen een onnozele, discriminerende en vrouwonvriendelijke journalist. De film werd een kassucces.

Aanvankelijk reageerden de autoriteiten van Kazachstan furieus op Borat. Nee, ze dronken daar geen paardenurine. En nee, incest en verkrachting waren er niet aan de orde van de dag. Maar later gaf president Nazarbajev toe dat die Borat Kazachstan toch maar mooi op de internationale kaart had gezet: „Alle publiciteit is goede publiciteit, deze film is gecreëerd door een komiek, dus laten we erom lachen.” Hij voegde daar in één adem aan toe dat het bruto nationaal product per hoofd van de Kazachstaanse bevolking is gestegen van ongeveer € 310 in de jaren negentig tot meer dan € 4700 tegenwoordig. En dat het land een kleine € 40 miljard aan buitenlandse investeringen per jaar aan weet te trekken.

Voor het oprapen

Met de plotselinge aandacht voor Kazachstan staat ook de groeiende economie van dit land in de schijnwerpers. Terecht, want deze voormalige Sovjetrepubliek maakt in economische zin een ongekende bloeiperiode door. Sinds 2002 groeit de economie met jaarlijks minimaal negen procent. Ondanks het lage aantal inwoners (dit op acht na grootste land ter wereld telt minder inwoners dan Neder-

NIEUWE TIJGERS

land) en de vele dorre woestijnen, heeft het land de kans het rijkst te worden van alle vijftien voormalige staten van de Sovjet-Unie. Hoezo? Simpel, zo'n 60 procent van alle minerale reserves van de voormalige Sovjet-Unie is hier te vinden. IJzererts, uranium, kolen, olie en gas, je hoeft in Kazachstan bij wijze van spreken maar te bukken en je hebt beet.

De forse economische groei wordt vooral aangeslingerd door de stijgende olieproductie, de almaar hogere olieprijs en de grote toestroom van buitenlandse investeringen in de olie- en gassector. Dat vinden de beleidsmakers prettig, maar wel erg eenzijdig en dus een tikkeltje riskant. Daarom wenden ze de olie-dollars deels aan voor grote investeringen in zeven aangewezen 'prioriteitssectoren', zoals toerisme, textiel en metaalbewerking. De fonkelnieuwe 'Ontwikkelingsbank' en het 'Innovatiefonds' investeren in hightechproductie-

faciliteiten, en in wetenschappelijk en technologisch onderzoek.

Staatsinmenging

In de recente geschiedenis van Kazachstan valt op dat het land al meteen vanaf de loswaking van de USSR, in 1991, de kant koos van het bedrijfsleven. Veel staatsbedrijven werden subiet geprivatiseerd. Alleen een paar grote bedrijven in strategisch belangrijke sectoren zijn nog in handen van de staat, zoals de nationale spoorwegen, een paar grote olie- en gasbedrijven en de exploitant van het elektriciteitsnet. Zo houdt Kazachstan een dikke vinger in de eigen, economische pap.

Dat bleek begin september maar weer eens. Toen eiste Kazachstan een compensatievergoeding van ruim tien miljard dollar van haar westerse partners in het Kashaganproject. De

achtergrond: het potentieel van het immense olieveld Kashagan speelt een belangrijke rol in de exportplannen van Kazachstan; het land werkt voor de exploratie van dit olieveld, goed voor naar schatting 38 miljard vaten olie, samen met een consortium van westerse oliemaatschappijen, waaronder Shell. Die samenwerking staat met deze miljardenclaim onder druk, want de partners 'zouden voor vertraging en overtreding van milieuregels hebben gezorgd'. En dus moeten ze dokken. Het lijkt op de truc die de Russen vorig jaar uithaalden met een soortgelijk project, Sachalin 2. Shell droeg eind 2006 de controle van dat project over aan het Russische Gazprom na dreiging van milieucclaims. En zo zou ook het staatsolieconcern van Kazachstan de regie van de buitenlandse investeerders willen overnemen. En daarmee meer winst opstrijken.

Niemand weet hoe dit afloopt, maar het illustreert maar weer 'ns de beleggerswijsheid dat aan hoge rendementen vaak een wat hoger risico kleef. Hoe dan ook, de wereldwijd stijgende behoefte aan olie lijkt voorlopig nog een prima garantie voor een verdere bloei van de economie van Kazachstan.

Dit is deel 1 van 'Nieuwe Tijgers', een serie over opkomende economieën. Aanststaande vrijdag lees je deel 2, over Thailand. Meer informatie over dit onderwerp vind je op www.wereldwijdrendement.nl

Klik naar je toekomst

Check de clips van je toekomstige opleiding of beroep op...

